

មតិយោបល់ និង អនុសាសន៍
របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលលើ ជំពូកទី៤ នៃសេចក្តីព្រាង
ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៩ - ២០២៣

រៀបចំដោយក្រុមប្រឹក្សាឯករាជ្យសម្រាប់វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា

ថ្ងៃទី២៥ ខែមករា ឆ្នាំ ២០១៩

មាតិកា

I. សារបាន 2

II. មតិយោបល់និងអនុសាសន៍របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលលើសកម្មភាពអាទិភាព ២០១៩-២០២៣..... 2

 ១. ការបង្កើនល្បឿនកំណែទម្រង់អភិបាលកិច្ចល្អៗ ស្នូលនៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ 3

 ១.១ ការកែទម្រង់ និងលើកកម្ពស់សមត្ថភាពស្ថាប័ន 3

 ១.២ ការពង្រឹងភាពស្អាតស្អំនៅក្នុងរដ្ឋបាលសាធារណៈ..... 3

 ១.៣ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តការងារ 4

 ២. បរិស្ថានគ្របដណ្តប់សម្រាប់ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រទាំងមូល 4

 ២.១ សន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយ សន្តិសុខនិងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ: 4

 ២.២ បរិយាកាសអំណោយផលសម្រាប់ធុរកិច្ច ការវិនិយោគ និងការអភិវឌ្ឍ 5

 ២.៤ ការពង្រឹងសមត្ថភាពកម្ពុជាដើម្បីបន្តជំរុញ សមាហរណកម្ម ខ្លួនក្នុងសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ និងពិភពលោក 6

 ៣. ការអភិវឌ្ឍសង្គម..... 6

 ៣.១ ការពង្រឹងគុណភាពវិស័យអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា 6

 ៣.២ ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ បច្ចេកទេស 8

 ៣.៣ ការលើកកម្ពស់សេវាសុខភាព សាធារណៈ និងអាហារូបត្ថម្ភ 8

 ៣.៤ ការពង្រឹងសមភាពយេនឌ័រ និងការគាំពារសង្គម 9

 ៤. ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច..... 10

 ៤.១ ការកែលំអប្រព័ន្ធឡូជីស្ទិក ការលើកកម្ពស់ការតភ្ជាប់ផ្នែកដឹកជញ្ជូន ថាមពល និងឌីជីថល 10

 ៥. ការវិនិយោគ ទីផ្សារ និងវិស័យឯកជន..... 12

 ៥.១ ការអភិវឌ្ឍទីផ្សារការងារ..... 12

 ៥.២ ការលើកស្ទួយសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងសហគ្រិនភាព..... 14

 ៥.៣ ការរៀបចំ និងអនុវត្តភាពជាដៃគូវិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន 15

 ៥.៤ ការពង្រឹងការប្រកួតប្រជែង 16

 ៦. ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព កសិកម្ម ជនបទ ធនធានធម្មជាតិ និងប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 17

 ៦.១ ការលើកស្ទួយវិស័យកសិកម្ម និងការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ 17

 ៦.២ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងវប្បធម៌ប្រកបដោយចីរភាព..... 18

 ៦.៣ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងនគរូបនីយកម្ម 19

 ៦.៤ ការធានាចីរភាពបរិស្ថាន និងការរៀបចំខ្លួនឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ..... 20

III. តារាងឈ្មោះស្ថាប័នដែលបានផ្តល់ធាតុចូល 23

**មតិយោបល់ និងអនុសាសន៍ របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលលើ ជំពូកទី៤ នៃ
សេចក្តីព្រាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៩ - ២០២៣**

I. សារបាន

វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា បានទទួលនូវជំពូកទី៤ ស្តីពី គោលនយោបាយ និងសកម្មភាពអាទិភាព ២០១៩-២០២៣ នៃសេចក្តីព្រាងដំបូងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ(ផ.យ.អ.ជ.) ២០១៩-២០២៣ នៅក្នុងសិក្ខាសាលាពិភាក្សាលើសេចក្តីព្រាង ផ.យ.អ.ជ. នៅថ្ងៃទី២៨-២៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៨ នៅសណ្ឋាគារសំរោងសែន ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង។ ដើម្បីបន្តរួមចំណែកដល់ការរៀបចំ ផ.យ.អ.ជ. វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា បានរៀបចំសិក្ខាសាលាពិភាក្សាចំនួន២លើក ដែលមានអ្នក ចូលរួមតំណាងពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលសំខាន់ៗ សាកលវិទ្យាល័យ វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអ្នកស្រាវ ជ្រាវឯករាជ្យ ព្រមទាំងតំណាងពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានគ្រប់ខេត្ត/ក្រុង នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សរុបមានចំនួន ២៣០ នាក់ ក្រោមការសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស របស់ក្រុមទីប្រឹក្សា ឯករាជ្យ។ គោលបំណងនៃសិក្ខាសាលាទាំងពីរ គឺដើម្បីប្រមូលមតិយោបល់ និងអនុសាសន៍ លើសកម្មភាព ដែលលើកឡើងដោយក្រសួង ស្ថាប័នជាតិ នៅក្នុងជំពូកទី៤ នៃសេចក្តីព្រាង ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣ ដែលក្រសួងផែនការ បានចែកនៅក្នុងសិក្ខាសាលា ។

វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា បានចងក្រងនូវមតិយោបល់ និងអនុសាសន៍ចេញពីសិក្ខាសាលាទាំង ២ ដែលគ្របដណ្តប់លើ៖

- ការបង្កើនល្បឿនកំណែទម្រង់អភិបាលកិច្ចល្អ៖ ស្នូលនៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ
- បរិស្ថានគ្របដណ្តប់សម្រាប់ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រទាំងមូល
- ការអភិវឌ្ឍសង្គម
- ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច
- ការវិនិយោគ ទីផ្សារ និងវិស័យឯកជន
- ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព កសិកម្ម ជនបទ ធនធានធម្មជាតិ និងប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

II. មតិយោបល់និងអនុសាសន៍របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលលើសកម្មភាពអាទិភាព ២០១៩-២០២៣

មតិយោបល់ និងអនុសាសន៍របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលទាំងអស់ត្រូវបានចងក្រងរៀបចំឱ្យ មានសង្គតិភាពទៅនឹងមតិក្នុងជំពូកទី ៤ ស្តីពីគោលនយោបាយនិងសកម្មភាពអាទិភាព ២០១៩ - ២០២៣។

១. ការបង្កើនល្បឿនកំណែទម្រង់អភិបាលកិច្ចល្អៗ ស្នូលនៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ

១.១ ការកែទម្រង់ និងលើកកម្ពស់សមត្ថភាពស្ថាប័ន (ទំព័រទី៤)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. នៅខ្វះការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌវិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការអោយមាន ប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីប្រយោជន៍សាធារណៈ ដោយមានការចូលរួមពីសង្គមស៊ីវិល។

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. លើកកម្ពស់សេរីភាពអង្គការសង្គមស៊ីវិល សមាគមន៍ ចូលរួមអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងអនុវត្តច្បាប់ និងបទដ្ឋានគតិយុត្ត។
2. ផ្តល់សិទ្ធិអំណាច មុខងារ ធនធានឱ្យបានពេញលេញដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
3. ពង្រឹងតួនាទី សមត្ថភាព និងសមត្ថកិច្ចរបស់ អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ (National Audit Authority)

១.២ ការពង្រឹងភាពស្អាតស្អំនៅក្នុងរដ្ឋបាលសាធារណៈ (ទំព័រទី១០)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. ខ្វះការពង្រឹងកិច្ចសហការការងាររវាងសង្គមស៊ីវិល និងរដ្ឋបាលរដ្ឋគ្រប់ថ្នាក់ជាតិ និងក្រោមជាតិដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រជាធិបតេយ្យ

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

តារាងសូចនាករទំព័រ១៣ បន្ថែម

1. លើកកម្ពស់សេរីភាពអង្គការសង្គមស៊ីវិល ចូលរួមអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយជាតិ ច្បាប់ ការអនុវត្តច្បាប់ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តនានា។
2. ផ្តល់កិច្ចសហការណ៍ជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិល សមាគមន៍ ការងារសង្គម និងការពារធនធានធម្មជាតិ
3. រៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការពារអ្នករាយការណ៍ និងសាក្សីទៅក្នុងតារាងសូចនាករ
4. ជម្រុញកិច្ចសហការការងាររវាងសង្គមស៊ីវិល និងរដ្ឋបាលរដ្ឋគ្រប់ថ្នាក់ជាតិ និងក្រោមជាតិ ដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រជាធិបតេយ្យ

១.៣ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តការងារ (ទំព័រទី១៧)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ស្តីការការពារអ្នកសារព័ត៌មាន និងសាក្សី មិនទាន់បានរៀបចំ និងដាក់ទៅជាសកម្មភាពអាទិភាពក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ
2. បង្កើតបន្ថែមឱ្យមានច្រកចេញចូលតែមួយឱ្យបានគ្រប់ខេត្ត ក្រុង

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. សុំបញ្ចូលច្បាប់ស្តីពីការការពារ អ្នករាយការណ៍ និងសាក្សីទៅក្នុងតារាងសុច្ឆនាករ (សកម្មភាពគោល៣)
2. ធានាឱ្យមានយន្តការឯករាជ្យ គណនេយ្យភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យលើការអនុវត្តសេវាសាធារណៈ (លទ្ធកម្ម, ហិរញ្ញវត្ថុ ស្តង់ដាររដ្ឋបាលលើការអនុវត្តគម្រោង)
3. លើកកម្ពស់ការធ្វើសកម្មភាព និងលំហនៃការចូលរួមរបស់បុគ្គលឬសមូហភាព(នីតិបុគ្គលិក) ដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្តសិទ្ធិនយោបាយ និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ តាមរយៈការដោះស្រាយបញ្ហាព្រួយបារម្ភជាសាធារណៈពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា។
4. ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលអនុវត្ត ឆ្លុះបញ្ចាំងនិងសុច្ឆនាកររបស់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍជាតិ
5. ពង្រីក និងពង្រឹងសមត្ថភាព និងគុណភាពរបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋថ្នាក់ស្រុក/ខ័ណ្ឌ និងខេត្ត/រាជធានី
6. សកម្មភាពបន្ថែមសម្រាប់ក្រសួងយុត្តិធម៌
 - ពិនិត្យ និងកែលំអរកំណែទម្រង់យុត្តិធម៌ ស្តីពីឯករាជ្យភាព
 - ពិនិត្យ និងកែលំអរច្បាប់មូលដ្ឋានគ្រឹះទាំង៣ រួមមាន ច្បាប់ស្តីពី តុលាការ ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា និងច្បាប់ស្តីពី ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម

២. បរិស្ថានគ្របដណ្តប់សម្រាប់ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រទាំងមូល

២.១ សន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយ សន្តិសុខនិងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ(ទំព័រទី២១)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

(មិនមានធាតុចូល)

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. លើកកម្ពស់គោលនយោបាយបង្រួបបង្រួមជាតិឬគោលនយោបាយ ខ្មែរតែមួយ។

2. ត្រូវគិតពីការអភិរក្ស ការពារ លើកកម្ពស់សិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិចតាម ច្បាប់ជាតិ និង ច្បាប់អន្តរជាតិ មានដូចជាសេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហគមន៍ប្រជាជាតិស្តីពី សិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច។
3. លើកកម្ពស់ការធ្វើសកម្មភាព និងលំហនៃការចូលរួមរបស់បុគ្គល ឬសមូហភាព (នីតិបុគ្គលិក) ដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្តសិទ្ធិនយោបាយ និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ តាមរយៈការដោះស្រាយបញ្ហាព្រួយបារម្ភជាសាធារណៈពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា។
4. កែទម្រង់ ឬបង្កើតយន្តការថ្មីសម្រាប់ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ជូនប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ ចំណាកស្រុកដែលកំពុងបំពេញការងារនៅក្រៅប្រទេស និងដែលមានលំនៅឋានក្រៅប្រទេសជាពិសេសនៅតាមប្រទេសជិតខាងនៃប្រទេសកម្ពុជា បន្ថែមដើម្បីឱ្យពួកគាត់មានឱកាសចូលរួមជំរុញដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
5. សូមឱ្យរដ្ឋាភិបាលបើកទូលាយសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងសង្គមស៊ីវិលក្នុងការទទួលបានព័ត៌មានពីការគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ធនធានក្នុងមូលដ្ឋាន ។
6. ពង្រឹងការទប់ស្កាត់ការចែកចាយនិងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀននៅសហគមន៍ក្រីក្រនៅតាមទីប្រជុំជននិងទីក្រុងសំខាន់ៗ
7. បន្តលើកកម្ពស់តម្លៃសីលធម៌សង្គម និងសុខដុមនីយកម្មសាសនា

២.២ បរិយាកាសអំណោយផលសម្រាប់ធុរកិច្ច ការវិនិយោគ និងការអភិវឌ្ឍ (ទំព័រទី៣០)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីប្រាងនេះ

(មិនមានធាតុចូល)

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

- **កំណើនប្រកបដោយចីរភាព**
 1. បង្កើនវិភាជថវិកាជាតិដល់ការអនុវត្តផែនការអភិវឌ្ឍន៍យុំនៅទីជនបទ
- **ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា**
 2. បង្កើនសេវាហិរញ្ញវត្ថុក្នុងតម្លៃសមស្រប និងរក្សាតម្លៃការប្រាក់កម្ចីឱ្យស្ថិតនៅតម្លៃទាបដែលប្រជាជនក្រីក្រអាចទទួលបាននៅតំបន់ទីជនបទ ដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូល និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅទីជនបទ
- **ចីរភាពបរិស្ថាន**

(មាតិកាត្រង់ទំព័រទី៣៦ ដូចនឹងមាតិកាទី៦.៤ ស្តីពី ការធានាចីរភាពបរិស្ថាន និងការរៀបចំ ខ្លួនឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅទំព័រទី១៩៣។ ដូចនេះមតិយោបល់ និងអនុសាសន៍របស់សង្គមស៊ីវិលមាននៅត្រង់មាតិកាទី៦.៤)

3. ជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តការវិនិយោគក្នុងស្រុកដោយអ្នកវិនិយោគក្នុងស្រុកផ្ទាល់ និងចាប់ផ្តើម ជាមួយអ្នកវិនិយោគបរទេសក្នុងការបង្កើនការវិនិយោគលើកសិពាណិជ្ជកម្ម ការកែច្នៃផលិត ផលកសិកម្ម និងការកែច្នៃអាហារ
4. ពង្រឹងបន្ថែមនូវសេវាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមូលដ្ឋាននៅទីប្រជុំជនសម្រាប់ជំរុញការវិនិយោគ
5. អនុគ្រោះពន្ធចំពោះការវិនិយោគ និងវិស័យឯកជនណាដែលបានអនុវត្តវិធានការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងការទទួលខុសត្រូវខាងសង្គមរបស់សាជីវកម្ម(CSR)បានល្អ។

២.៤ ការពង្រឹងសមត្ថភាពកម្ពុជាដើម្បីបន្តជំរុញ សមាហរណកម្ម ខ្លួនក្នុងសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ និងពិភពលោក (ទំព័រទី៤៣)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីប្រាង្គនេះ

(មិនមានធាតុចូល)

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

• ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម (ទំព័រទី៤៥)

1. លើកកម្ពស់ពាណិជ្ជកម្មកសិផលរបស់កម្ពុជាទៅក្នុងទីផ្សារតំបន់និងពិភពលោក និងបង្កើន ផលិតភាពផលិតផលកសិកម្មទាំងបរិមាណទាំងគុណភាព
- ក្រសួងការបរទេសនិងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ(ទំព័រទី៤៧)**
2. សិក្សានិងសហការជាមួយក្រសួងពាក់ព័ន្ធ អំពីការនាំចូលដំបូងនៃផលិតផលកសិផល និងស្វែងរកដំណោះស្រាយ ក្នុងន័យធានាផលប្រយោជន៍និងសុខភាពសាធារណៈរបស់កម្ពុជា

៣. ការអភិវឌ្ឍសង្គម

៣ ១.ការពង្រឹងគុណភាពវិស័យអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីប្រាង្គនេះ

1. ទំព័រ ៥៥ ការផ្តល់អាហារូបករណ៍ដល់សិស្ស ធ្វើការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃឡើងវិញនូវ ប្រសិទ្ធភាព និងយន្តការផ្តល់អាហារូបករណ៍ដល់សិស្សនៅបឋមភូមិ និងមធ្យមសិក្សា និង ផ្តោតសំខាន់ទៅលើបញ្ហាវ័យឆ្នាំ ។

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. គ្រប់គ្រងវត្តមាននិងម៉ោងបង្រៀនរបស់គ្រូ(ក្របខណ្ឌ) ឱ្យបានហ្មត់ចត់ បង្កើនម៉ោងសិក្សា ១២០០ម៉ោង/ឆ្នាំ ហើយបង្កើននិងពង្រឹងប្រព័ន្ធតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ ដោយបច្ចេកវិទ្យា ពង្រឹងគណៈកម្មការវាយតម្លៃឯករាជ្យ សង្គមស៊ីវិល ក្នុងការតាមដានវាយតម្លៃគុណភាពនិងការអប់រំ
2. ពង្រឹងអភិបាលកិច្ចក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំ និងបច្ចេកវិទ្យាទាន់សម័យ បង្កើនការបណ្តុះបណ្តាលដល់គ្រូបង្រៀនគ្រប់កម្រិត យ៉ាងហោយណាស់បានបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ
3. បង្កើនការចូលរៀនរបស់កុមារតូចពីអាយុ ៣ ទៅ៦ឆ្នាំ ជាពិសេសកុមារមានពិការភាព កុមារនៅតំបន់ជនបទដាច់ស្រយាល និងកុមារជនជាតិដើមភាគតិច និង ជំរុញវិស័យភាសាអង់គ្លេស ឬភាសាបរទេស នៅកម្រិតបឋមដល់វិទ្យាល័យដោយវិនិយោគជាមួយឯកជន
4. បង្កើនចំណាយមូលធន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ សម្ភារៈ ការបណ្តុះបណ្តាលបំប៉នឱ្យសមតុល្យជាមួយចំណាយចរន្ត (ប្រាក់បៀវត្សនៅដើមឆ្នាំសិក្សា) និង បង្កើនថវិកាជាតិការវិនិយោគ និងផ្តល់អាទិភាពលើការអប់រំ គាំពារ អភិវឌ្ឍនកុមារតូច និងការវិនិយោគទៅលើការផលិតសៀវភៅ និងសម្ភារៈសិក្សា ឧបទេសអោយសមស្របទៅនឹងអាយុកុមារ
5. ទំព័រ៥៥ សូមបន្ថែមចំណុច បង្កើនសមត្ថភាពមន្ត្រីទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងសាលារៀន និង មន្ត្រីរៀបចំផែនការថវិកា (ថ្នាក់ជាតិនិងក្រោមជាតិ) និងបង្កើនការវិនិយោគលើការផ្តល់សៀវភៅសិក្សាគោល សម្ភារៈបង្រៀន រៀន ការិយាល័យសាលាសម្រាប់បណ្តាខេត្តដែលមានអាត្រាក្រីក្រខ្ពស់ ដើម្បីកុំអោយចំណាយទាំងនោះស្ថិតក្រោមបន្ទុកគ្រួសារក្រីក្រ
6. ជំរុញការតាមដានរបស់មាតាបិតាសិស្ស និងសាលាគ្រប់កម្រិតឱ្យប្រសើរឡើង និងបង្កើតឱ្យមានយន្តការលើកទឹកចិត្តដល់សិស្សខ្សោយ ដើម្បីបន្តការសិក្សាតទៅទៀតរួមទាំងបង្កើនការអប់រំ គាំពារដល់អាណាព្យាបាល ជាពិសេស ជីដូន ជីតា ដែលមើលថែទាំកុមារដែលឪពុកម្តាយធ្វើចំណាកស្រុក ឬទេសន្តប្រវេសន៍
7. ដោះស្រាយបញ្ហាការខ្វះគ្រូដោយបង្កើនចំនួន គុណភាព និងគុណវឌ្ឍន៍របស់គ្រូមត្តេយ្យគ្រូមត្តេយ្យសិក្សាសហគមន៍ និងរដ្ឋឱ្យត្រូវតម្រូវការជាក់ស្តែង ពិសេសនៅតំបន់ជនបទ ដាច់ស្រយាល និងបង្កើនការវិនិយោគលើសមត្ថភាព និងវិជ្ជាជីវៈគ្រូបង្រៀនដើម្បីកាត់បន្ថយការបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្ស និងការចំណាយការបង់ថ្លៃរៀនគួរសម្រាប់គ្រួសារក្រីក្រដោយសារតែគុណភាព និងរៀនអន់ខ្សោយ
8. ពង្រឹងគោលនយោបាយ/គោលការណ៍ក្នុងការពង្រាយគ្រូដោយជ្រើសគ្រូនៅថ្នាក់ស្រុក គ្រូឧត្តមសិក្សា ត្រូវមានផ្ទះ ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ កម្រិតខ្ពស់ ផ្នែកសុខភាព លុបបំបាត់អំពើពុករលួយ បក្សពួកនិយម និងអន្តរាគមន៍លើការពង្រាយគ្រូបង្រៀន

9. បន្តការពង្រីកគុណភាពសិក្សារបស់សិស្សតាមរយៈ ការរឹតបន្តឹងការប្រលង ការដាក់ពិន្ទុ និង ការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់សិស្ស
10. លើកកម្ពស់ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពកម្មវិធីសិក្សា ដើម្បីអោយឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារ

៣.២ ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ បច្ចេកទេស (ទំព័រទី៦០)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. មិនមានយន្តការដាក់លាក់
2. ទំព័រ ៦៣, ៤.១៦២ ចំនុចទី១ បន្តបើកទូលាយទីផ្សារការងារនៅក្រៅប្រទេស

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. សំណូមពរដល់ក្រសួងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈបង្កើតប្រព័ន្ធវាយតម្លៃ និងទទួលស្គាល់ក្រៅ ប្រព័ន្ធជំនាញបច្ចេកទេស ដល់អ្នកមិនមានសញ្ញាបត្រដោយមានចេញជាវិញ្ញាបនបត្រទទួល ស្គាល់ជាផ្លូវការ។
2. រដ្ឋត្រូវផ្តល់ឱកាសការងារ ដើមទុន ឬសំភារៈសម្រាប់ចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មដល់អ្នកទទួលវគ្គ បណ្តុះបណ្តាល
3. ទំព័រ៦២ គួរបន្ថែមការផ្តល់ការគាំទ្រថវិកា និងឱកាសហ្វឹកហាត់ ឬស្ម័គ្រចិត្តការងារ ដល់ យុវជនកម្រិតឧត្តមសិក្សា
4. ទំព័រ៦២ ពង្រីកភាពជាដៃគូជាមួយផ្នែកឯកជន និងពង្រឹងជំនាញបច្ចេកទេស និង ការប្រតិបត្តិ ជាក់ស្តែងដល់សិស្ស
5. ពង្រឹងនិងពង្រីកសាលាមធ្យមសិក្សាឯកទេសវិជ្ជាជីវៈ និងពង្រឹងជំនាញបំណិនជីវិត សម្រាប់រយៈពេល វែង ធ្វើការបែងចែកថវិកាជាតិប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់អនុវត្តគម្រោងខាងលើនេះ
6. ធ្វើការវិនិយោគវិស័យអប់រំ និងបញ្ចូលបច្ចេកវិទ្យាសម័យទំនើបចាប់ពីបឋមសិក្សា ដល់មធ្យមសិក្សារួម ទាំងពង្រឹងការអនុវត្តផ្នែកបណ្ណាល័យ ឬបណ្ណាល័យអេឡិចត្រូនិច ថែមទាំងបង្កើនការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដល់សិស្សគ្រប់កម្រិត ជាមួយវិធីសាស្ត្របង្រៀនប្រកបដោយគុណភាព

៣.៣ ការលើកកម្ពស់សេវាសុខភាព សាធារណៈ និងអាហារូបត្ថម្ភ (ទំព័រទី៦៤)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. ទំព័រ ៦៤ មិនបានបង្ហាញពីការគាំពារទាក់ទងនឹងជម្ងឺមិនឆ្លង
2. ទំព័រ ៨៣ សូចនាករ៣ សមាមាត្រស្ត្រីក្នុងគ្នាទីធ្វើសេចក្តីសម្រេចក្នុងវិស័យសាធារណៈ ស្នើរសុំអោយបង្កើនភាគរយ សូចនាករ ២០២៣ ដល់៣៥ ៣៥ ២៥ (៣៥%) ដោយយោងលើ

អនុសាសន៍ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតី តេជោហ៊ុនសែន និង CMDGs (៣០%) ត្រឹម ២០១៥ ក៏ដូចជា ៥០% នៃ SDGs នៅឆ្នាំ២០៣០.

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. ផ្តល់ឧបករណ៍ បរិក្ខារពេទ្យគ្រប់គ្រាន់នៅតាមមន្ទីរពេទ្យ មណ្ឌលសុខភាព
2. សំណូមពរដាក់បញ្ចូលសកម្មភាពដូចជា ការអប់រំ ផ្សព្វផ្សាយ ស្រាវជ្រាវ និងព្យាបាល គាំពារ ទាក់ទងនឹងជម្ងឺមិនឆ្លង ដូចជា លើសឈាម ទឹកនោមផ្អែម
3. ពង្រឹងវិន័យ ការដាក់ទោស ឬពិន័យដល់មន្ត្រីសុខាភិបាលដែលប្រតិបត្តិខុសនឹងក្រម សីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ
4. ពង្រីក និងពង្រឹងសេវាគាំទ្របញ្ជូនស្ត្រីមានផ្ទៃពោះទៅសម្រាលនៅមណ្ឌលសុខភាព។
5. សំណូមពរបន្ថែមក្រុមងាយរងគ្រោះដោយរាប់បញ្ចូល ចាស់ជរា គ្រប់ចំណុចដែលនិយាយ ពីក្រុមងាយរងគ្រោះ។
6. បង្កើនស្តង់ដារ និងបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រង តាមដាន និងទប់ស្កាត់ការផលិត និងការប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីក្នុងចំណីអាហារ បន្ថែមផ្លែឈើដែលប៉ះពាល់ដល់សុខភាព សាធារណៈ

៣.៤ ការពង្រឹងសមភាពយេនឌ័រ និងការគាំពារសង្គម (ទំព័រទី៧៨)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

(មិនមានធាតុចូល)

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. បង្កើនភាពអង់អាចផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចដល់ស្ត្រីតាមរយៈការបង្កើនចំណេះដឹងដល់បុរស និងការ ធ្វើអោយយល់អំពីសមភាពយេនឌ័រ សិទ្ធិស្មើគ្នា និង ការគ្រប់គ្រងធនធាន ព្រមទាំងប្រឆាំង និងឥរិយាបថដែលមានគ្រោះថ្នាក់ជុំវិញហិង្សាលើស្ត្រី
2. បញ្ឈប់នូវការឃុំឃាំងក្នុងពន្ធនាគារមុនការកាត់ក្តី សំរាប់ក្មេងស្រី ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ និងស្ត្រីដែលមានតួនាទីចិញ្ចឹមកូន
3. អនុវត្តឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពនូវយន្តច្បាប់ដែលមានស្រាប់ និងការអនុវត្តគោលនយោបាយ ធានាការជំរុញឲ្យមានចំនួនស្ត្រីក្នុងតួនាទីដឹកនាំ ៣៥% ត្រឹមឆ្នាំ ២០២៣ នៅក្នុងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ (តាំងតួនាទីត្រូវបានបោះឆ្នោត និងជ្រើសតាំង) ដើម្បីឈានទៅឆ្លើយ តបតាមគោលដៅ SDG៥,៥ ដែលសម្រេចឲ្យ៥០%ត្រឹមឆ្នាំ២០៣០។

4. លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីសុខភាពផ្លូវភេទ និងសុខភាពបន្តពូជក្នុងប្រព័ន្ធហប់ផ្លូវការ ត្រូវប្រាកដថាធ្វើទៅស្របនឹងការលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រ និងការលុបបំបាត់អំពើហិង្សាទាក់ទងនឹងយេនឌ័រ។
5. គិតគូបន្ថែមទៅលើការផ្តល់អាហារូបករណ៍ដល់ក្មេងស្រី ការផ្តល់កន្លែងស្នាក់នៅ និងមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ ដែលជាផ្នែកមួយនៃគោលការណ៍សមធម៌។
6. បន្តជំរុញក្មេងស្រីឲ្យចូលរួមក្នុងការសិក្សា និងសកម្មភាពដែលនាំឲ្យមានការរៀនសូត្រ អំពីមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា វិស្វកម្មនិង គណិតវិទ្យា ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរនូវផ្នត់គំនិត យេនឌ័រដែលថាក្មេងស្រី និងស្ត្រីពុំអាច និងពុំគួររៀនមុខវិជ្ជាទាំងនេះ។
7. បង្កើនការសិក្សាស្រាវជ្រាវ អំពីផលប៉ះពាល់នៃការបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុលើស្ត្រី និងដំណោះស្រាយដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ
8. លុបបំបាត់ការរើសអើងពីសំណាក់អ្នកផ្តល់សេវាសាធារណៈចំពោះក្រុមអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា
9. បន្តពង្រឹងការអនុវត្តប្រកាសរួមស្តីពីក្រមប្រតិបត្តិប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសម្រាប់ការរាយការណ៍ព័ត៌មានអំពើហិង្សាលើស្ត្រី នៅក្នុងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ដែលបង្ហាញនូវការថ្កោលទោសចំពោះការមិនគោរពនូវប្រកាសនេះ។

៤. ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច

៤.១ ការកែលំអប្រព័ន្ធឡូជីស្ទិក ការលើកកម្ពស់ការតភ្ជាប់ផ្នែកដឹកជញ្ជូន ថាមពល និងឌីជីថល (ទំព័រទី ៩៧)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. គោលនយោបាយអាទិភាពសំខាន់ៗសម្រាប់ នីតិកាល ទី៦៖ មិនបានលើកឡើងពីការប្តេជ្ញាចិត្តកាត់បន្ថយការ ពឹងផ្អែកទៅលើ ការផលិតថាមពលវារីអគ្គិសនី និងធ្យូងថ្ម។
2. សកម្មភាព កម្មវិធី និងគម្រោង សំខាន់ៗសំរាប់អនុវត្តគោល នយោបាយអាទិភាព៖
 - សេចក្តីព្រាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិថ្មីនេះមិនបានរំលេចពីការបង្កើតក្របខណ្ឌគោលនយោបាយទេ នៅខណៈពេលដែលវិស័យថាមពល នៅមិនទាន់ មានក្របខណ្ឌគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ ជាពិសេសក្របខណ្ឌលើវិស័យថាមពលកើតឡើងវិញគ្រប់គ្រាន់
 - ទោះបីជាសេចក្តីព្រាងបានគូសបញ្ជាក់ ពីការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការដោះស្រាយ ផលប៉ះពាល់ក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍គម្រោងនីមួយៗប៉ុន្តែមិនបានរំលេចឲ្យច្បាស់ពី គោល

ការណែនាំពីការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ និងការផ្តល់សំណង ដល់អ្នក ទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍។

- គោលនយោបាយនៃការអភិវឌ្ឍវិស័យអគ្គិសនី ពុំបានបង្ហាញពីការតាំងចិត្តរបស់ រដ្ឋាភិបាលក្នុងការដាក់បញ្ចូលថាមពលពន្លឺព្រះអាទិត្យ(Solar power) ទៅក្នុងពិពិធកម្មថាមពលអគ្គិសនី ឬល្បាយថាមពល (Mixed energy) ។

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. សំណើដាក់បញ្ចូលក្នុង៤.៥១៖ ចំនុចទី៣ ការបន្តបញ្ចុះថ្លៃអគ្គិសនី ពង្រីកបណ្តាញគ្របដណ្តប់ និងបង្កើនស្ថិរភាពអគ្គិសនី ដោយសាងសង់អនុស្ថានីយបន្ថែម ឲ្យដល់ តំបន់ប៉ូល សេដ្ឋកិច្ច និងតំបន់មានសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ច ខ្ពស់និងបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់ លើការ ស្រាវជ្រាវ និង ការផលិតថាមពលស្អាត ដើម្បីបន្ថយការពឹងផ្អែកទៅលើ ការផលិតថាមពល វារីអគ្គិសនី និងថាមពលធូលីថ្ម
2. បង្កើតក្របខណ្ឌគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងលិខិត បទដ្ឋានគតិយុត្តិ លើវិស័យថាមពលអគ្គិសនី និងថាមកកើតឡើងវិញដើម្បីគ្រប់គ្រង វិស័យនេះឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព។
3. គោលនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាព ស្តីពីប្រសិទ្ធភាពថាមពល ដែលនឹងត្រូវអនុម័ត ក្នុងអាណត្តិថ្មីត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យអនុវត្ត
4. ធ្វើការសិក្សាឡើងវិញនូវផែនការមេ ដោយគិតគូរអំពី សភាពការណ៍ ផ្លាស់ប្តូរថ្មី ពិសេសសិក្សាបន្ថែមពី ប្រភពថាមពលស្អាត និងតម្រូវការថ្មី ដូចជាកំណើននៃសេចក្តីត្រូវការ លើកកម្ពស់ ការធ្វើផែនការថាមពល មូលដ្ឋានអតុល្យភាពនៃអានុភាពផលិតរវាង រដូវប្រាំង និងរដូវវស្សា
5. ស្នើសុំក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល ពិចារណាការ លើកកម្ពស់ការធ្វើផែនការថាមពលមូលដ្ឋាន ទៅក្នុងការធ្វើការសិក្សាឡើងវិញនូវផែនការមេ និងកំណើនសេចក្តីត្រូវការថ្មី។
6. ក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះក្រសួងរ៉ែ និងថាមពលបានបញ្ជាក់ពីការលើកកម្ពស់ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញអគ្គិសនីគ្រប់កម្រិត។ សុំឱ្យក្រសួងផ្តោត ផងដែរទៅលើជំនាញក្នុងការផលិតថាមពលស្អាត តំឡើង ថែទាំ និងជួលជុល ដល់មន្ត្រីជំនាញ
7. ជំរុញការអភិវឌ្ឍគម្រោងនានាក្នុងផែនការមេឲ្យទាន់ ពេលវេលាកំណត់ ដោយរក្សាទុកពេលវេលាគ្រប់ គ្រាន់សំរាប់គៀងគរហិរញ្ញប្បទានចាំបាច់ ក្នុងនោះមានហិរញ្ញប្បទានពី វិស័យឯកជន និងពីរដ្ឋាភិបាល ព្រមទាំងបង្កើនប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ ក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍគម្រោងនីមួយៗ តាមរយៈការបង្កើតច្បាប់ និងគោលការណ៍ស្តីពី ការផ្តល់សំណងយុត្តិធម៌សមស្របពីគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍របស់ វិស័យឯកជន

8. បន្តទាក់ទាញការចូលរួមរបស់ផ្នែកឯកជនក្នុងការ អភិវឌ្ឍវិស័យអគ្គិសនីដោយពិនិត្យមើល ប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេស និងសេដ្ឋកិច្ច និងវិធានការបន្ថយផលប៉ះពាល់លើបរិស្ថានធម្មជាតិ និងសង្គមជាមុនឲ្យបានជា អតិបរមាតាមរយៈ ការលើកកម្ពស់ការចូលរួម ជាសាធារណៈ ទៅ ក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍវិស័យថាមពល។
9. គួរបង្កើតយន្តការលើកទឹកចិត្តដល់ការវិនិយោគ លើការផលិតថាមពលស្អាតទាំងក្នុងទ្រង់ ទ្រាយតូច និងធំ (គ្រួសារ និងឧស្សាហកម្ម)ដើម្បីទាក់ទាញការវិនិយោគលើផ្នែកនេះ ដើម្បី កាត់ បន្ថយការពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើ វាអគ្គិសនី និងជួងថ្ម ដែលបង្កផលប៉ះពាល់ ច្រើនដល់ បរិស្ថាន ធម្មជាតិ និងជីវសាស្ត្រចម្រុះ
10. គួរបន្តពង្រឹង និងលើកទឹកចិត្តដល់សហគមន៍ នៅតាមជនបទឲ្យប្រើប្រាស់ឡូជីវៈ ឧស្ម័ន ដែលជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រការពង្រីកថាមពលដល់ទីជនបទដាច់ស្រយាលដែលមិនទាន់ មានសេវាទៅដល់
11. ចំពោះការវិនិយោគវិស័យឯកជនក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យអគ្គិសនីដោយចាំបាច់ត្រូវផ្តោតលើ ការគ្រប់គ្រងបន្ថែមលើផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន សំណង់ផ្នែកសង្គមសមស្របតាមគោលការ ពិគ្រោះយោបល់គ្នា ជាពិសេសយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើជនងាយរងគ្រោះ (ជនជាតិដើម ភាគតិច) និងបញ្ឈប់ការធ្វើវាអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេ
12. ធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវស្វែងរកប្រភពថាមពលផ្សេងៗ និងធ្វើឱ្យមានពិពិធកម្មថាមពល ជា ពិសេសបង្កើនឱ្យបានជាអតិបរមាការផលិតថាមពលអគ្គិសនីស្អាតនៅក្នុងផែនការថាមពល ជាតិ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការថាមពលក្នុងស្រុក ឆ្ពោះទៅសម្រេចបានគោលដៅផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី ដែលដែលមានសុវត្ថិភាព និងស្មើភាព។

៥. ការវិនិយោគ ទីផ្សារ និងវិស័យឯកជន

៥.១ ការអភិវឌ្ឍទីផ្សារការងារ(ទំព័រទី១៣៨)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. ៤.៥១- រៀបរាប់ពីបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន សូមបញ្ជូលនូវបញ្ហាប្រឈមបន្ថែមទៀត ដូចជា បរិស្ថានការងារមិនទាន់ល្អប្រសើរ សុវត្ថិភាពការងារដល់កម្មករ ពុំទាន់មានការគ្រប់គ្រង ច្បាស់លាស់នូវទិន្នន័យកម្មករ/ពលករ ផលប៉ះពាល់ផ្នែកសុខភាព ចំណីអាហារកម្មករ និង អតិផរណានៃតម្លៃទំនិញលើទីផ្សារ
2. រោងចក្រពុំមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះកម្មករពេលក្ស័យធន (ខ្វះច្បាប់)

3. មិនមានការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដល់កម្មករមុនពេលចាប់ផ្តើមការងារនៅតែខ្វះជំនាញ និងគុណភាពទំនិញមិនទាន់បានល្អ
4. ការអភិវឌ្ឍការងារពុំបានបង្ហាញពីតួនាទីរបស់ក្រសួងការបរទេស និងស្ថានឯកអគ្គរាជទូត ក្នុងការជួយដល់ពលករចំណាកស្រុក(ទេសន្តរប្រវេសន៍) ពេលជួបបញ្ហា ការរំលោភ និងអំពើហឹង្សាផ្សេងៗ ។

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. បង្កើនលទ្ធភាពផលិតកម្ម និងទីផ្សារដើម្បីបង្កើតចំនួនការងារបន្ថែម
2. ទន្ទឹមនឹងការដំឡើងប្រាក់បៀវត្ស រដ្ឋាភិបាលត្រូវពិនិត្យ និងធានាអតិផរណាតម្លៃទីផ្សារ ទំនិញឱ្យមានកំរិតទាបបំផុត ជាពិសេសពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់លើម្ចាស់ផ្ទះជួល ដែលតំឡើងថ្លៃខ្ពស់ និងគិតគូរដល់តម្រូវការរបស់កម្មករ ដូចជាអាហារ និងការរស់នៅ ឱ្យបានសមរម្យ
3. សុំឱ្យរដ្ឋាភិបាលពន្លឿនការបង្កើតច្បាប់ស្តីពីប្រាក់សោធននិវត្តន៍ សម្រាប់អ្នកធ្វើការក្នុង វិស័យឯកជន។ ឧទាហរណ៍ កម្មករមានប្រាក់សន្សំដែលអាចទទួលមកវិញពេលចូលនិវត្តន៍
4. បង្កើត និងពង្រីកការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ ឬបច្ចេកទេសដល់កម្មករដែលពុំមានជំនាញ មុនចាប់ផ្តើមការងារ ជាពិសេសសុំឱ្យវិស័យឯកជនត្រូវចូលរួមអនុវត្ត ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពការងារ និងគុណភាព (ប្រណាំងប្រជែងជាមួយប្រទេសជិតខាង)
5. បង្កើតយន្តការពិនិត្យសុវត្ថិភាពការងារទាំងការងារក្នុងនិងក្រៅប្រព័ន្ធ និងធានាសេវាសង្គម និងធានារ៉ាប់រងដល់គ្រួសារជនរងគ្រោះ នៅពេលដែលកម្មករ(ជនរងគ្រោះ) មានបញ្ហាគ្រោះថ្នាក់ការងារក្នុងពេលបំពេញការងារ
6. សុំធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់សហជីព ដើម្បីឱ្យសហជីពមានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការចុះបញ្ជី និងមានសិទ្ធិតវ៉ា ជាពិសេសពង្រឹងយន្តការតវ៉ា និងដោះស្រាយឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ពេលមានវិវាទការងាររវាងក្រុមហ៊ុន និងកម្មករ
7. បង្កើតទិន្នន័យគ្រប់គ្រងកម្មករ និងពលករ(ទាំងចំណាកស្រុក និងក្នុងស្រុក)។ ក្រសួងការបរទេស និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងស្ថានឯកអគ្គរាជទូតគួរមានទិន្នន័យកម្មករ និងកិច្ចអន្តរាគមន៍ក្នុងការជួយដល់ពលករចំណាកស្រុក(ទេសន្តរប្រវេសន៍) ពេលជួបបញ្ហា ការរំលោភ និងអំពើហឹង្សាផ្សេងៗ
8. គួរមានវេបសាយផ្តល់ព័ត៌មានការងារធ្វើ ដល់យុវជន ដោយមានការផ្សព្វផ្សាយទូលំទូលាយនៅតាមមជ្ឈមណ្ឌលឬការិយាល័យស្រុក(នៅមូលដ្ឋាន)ធ្វើឱ្យអ្នករកការងារធ្វើមានភាពងាយជាងមុន

9. បង្កើតអាទិភាពការងារសម្រាប់ប្រជាជន ឬគ្រួសារក្រីក្រក្នុងវិស័យកសិកម្មតាមរយៈការសាងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និងផលិតកម្មកែច្នៃ និងទីផ្សារផលិតផល
10. លើកកម្ពស់ការងារ និងប្រាក់បៀវត្សដល់បុគ្គលិក និងកម្មករជនជាតិខ្មែរឱ្យបានស្មើគ្នាទៅនឹងបុគ្គលិក កម្មករបរទេសដែលធ្វើការនៅកម្ពុជា ផ្អែកលើសមត្ថភាពដូចគ្នា និងផ្តល់អាទិភាពដល់ជនជាតិខ្មែរក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំ
11. ជំរុញឱ្យមានការអនុវត្ត ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម (EIA) តាមរោងចក្រសហគ្រាសដោយផ្ដោតលើការគិតគូរពីសុវត្ថិភាពការងារ គុណភាពបរិស្ថាន ការកាត់បន្ថយការបំពុលដែលប៉ះពាល់ដល់សុខភាព និងសុវត្ថិភាពកម្មករ
12. របបសន្តិសុខសង្គមបានចាប់ផ្ដើមអនុវត្ត តែបុគ្គលិក កម្មករពុំទាន់បានទទួលគ្រប់គ្នានៅឡើយ ដូចនេះត្រូវផ្តល់អាទិភាពការងារនេះ ការធានាបានប្រាក់សោធននិវត្តន៍ និងធានានូវការទទួលបាននូវសំណងសមរម្យពេលបញ្ចប់ការងារ ឬរងការបណ្តេញចេញ។

៥.២ ការលើកស្ទួយសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងសហគ្រិនភាព(ទំព័រទី១៤២)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីប្រាង្គនេះ

1. ស្នើសុំឱ្យដាក់ក្នុងបញ្ហាប្រឈម (ចំណុច ៤.៥១) ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីស្ថានភាពSME និងសហគ្រិននាពេលបច្ចុប្បន្ន ជាពិសេសសហគ្រាសតូចតាចនៅតាមខេត្ត៖
 - បញ្ហាប្រឈមគឺផលិតផលនាំចូលមានច្រើន ដែលធ្វើឱ្យSME ក្នុងស្រុកពុំមានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការប្រកួតប្រជែង ការនាំចូល
 - បញ្ហាប្រឈមរបស់សហគ្រិនតូច និងថ្មីៗនៅតាមបណ្តាខេត្តគឺ ខ្វះទុន និងលទ្ធភាពចាប់ដៃគូ ដើម្បីផ្សារភ្ជាប់ជាមួយសហគ្រិនធំ ហើយភាគច្រើនសហគ្រិនធំៗ (អ្នកមានទុនធំ)។ ពុំបានលើកទឹកចិត្ត និងផ្តល់ឱកាសឱ្យសហគ្រាសតូចតាច ឬអ្នកចង់ធ្វើជំនួញអាចមានលទ្ធភាពតភ្ជាប់ ឬចាប់ដៃគូជាមួយសហគ្រាសធំជាងខ្លួនបាន
 - ពុំមានឥណទានការប្រាក់ទាបសម្រាប់SMEដើម្បីពង្រីកលទ្ធភាពនិងផលិតកម្ម។

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. រដ្ឋាភិបាលគួរមានការសម្របសម្រួល ឬក៏ទ្រទ្រង់ផ្តល់ទុន ដល់(កម្ចីប្រាក់ទាបបំផុត) SME ក្នុងការពង្រឹង និងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬការផលិត
2. រដ្ឋាភិបាលគួរសម្របសម្រួលឱ្យមានបរិយាកាសល្អមួយដែលសហគ្រាសតូចៗ ឬសមាគមន៍អាជីវកម្ម អាចមានលទ្ធភាពចូលរួម និងចាប់ដៃគូជាមួយសហគ្រាសធំក្នុងស្រុក និងជំនួបសហគ្រាសក្នុងស្រុក និងក្រៅប្រទេស ព្រមទាំងធ្វើឱ្យមានការប្រកួតប្រជែងប្រកបដោយតម្លាភាព

3. SME បង្កើនសមត្ថភាពផលិត គុណភាព ការវិចខ្ចប់ឱ្យបានល្អតាមស្តង់ដារ ដើម្បីធ្វើការប្រកួតប្រជែងនឹងផលិតផលនាំចូល
4. ពង្រឹង និងពិនិត្យជាប្រចាំលើគុណភាពទំនិញតាមទីផ្សារ កាលកំណត់នៃការប្រើប្រាស់ សារធាតុគីមី និងជាតិពុលផ្សេងៗដែលប៉ះពាល់សុខភាពប្រជាជន និងការអនុវត្តការដាក់ទណ្ឌកម្មដាក់លាក់ដល់ជន ឬក្រុមហ៊ុនណាមួយទំនិញ ឬផលិតផលដែលខូចគុណភាព ក្លែងបន្លំ និងប៉ះពាល់សុខភាព
5. រដ្ឋាភិបាលបង្កើត និងសម្របសម្រួលឱ្យមានកិច្ចសន្យាកសិកម្មរវាង SME ជាមួយកសិករដើម្បីបង្កើនខ្សែសង្វាក់ផលិតកម្មក្នុងស្រុក តម្លៃបន្ថែម ផ្តល់ការងារ និងកសិកម្មក្នុងស្រុក
6. ពង្រឹងយន្តការដោះស្រាយជម្លោះ និងពាក្យបណ្តឹងដើម្បីធានាការប្រកួតប្រជែងស្មើភាពគ្នាលើទីផ្សារ និងដោះស្រាយការធ្វើពាណិជ្ជកម្មផ្តាច់មុខ
7. រដ្ឋាភិបាលបង្កើតឱ្យមានច្បាប់អនុគ្រោះដល់កសិករលើការផ្តល់ទុន ដើម្បីផលិតវត្ថុធាតុដើមបំរើឱ្យការផលិតរបស់ SME
8. គោលការណ៍ និងច្បាប់សហគ្រាស ព្រមទាំងជំរុញឱ្យមានការកំណត់តម្លៃច្បាស់លាស់លើផលិតផល
9. បង្កើតគោលនយោបាយជាតិស្តីពីប្រសិទ្ធផលថាមពល និងស្តង់ដារក្នុងផលិតកម្ម ដើម្បីជំរុញការកាត់បន្ថយការចំណាយលើថ្លៃអគ្គិសនី និងការប្រើប្រាស់ថាមពលក្នុងផលិតកម្ម
10. បង្កើនការយល់ដឹង និងលើកទឹកចិត្តដល់ឧស្សាហកម្មដែលកាត់បន្ថយការបំពុលបរិស្ថាន និងលើកកម្ពស់សុខភាពសារធារណៈ ដោយជំរុញឱ្យមានបច្ចេកវិទ្យាថ្មី និងស្តង់ដារផលិតដោយគុណភាព និងនវានុវត្តន៍
11. លើកកម្ពស់ការផលិតក្នុងស្រុក និងបន្ថយការនាំចូលចំពោះផលិតផលណា ដែលក្នុងស្រុកផលិតបាន ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាព និងលើកទឹកចិត្តដល់ SME
12. ទន្ទឹងនឹងការបង្កើនការវិនិយោគន៍ឧស្សាហកម្មកែច្នៃក្នុងស្រុក រដ្ឋាភិបាលគួរគិតគូរលើការបង្កើនពន្ធបន្ថែមលើការផលិតស្រា (Alcohol) និង បារី។

៥.៣ ការរៀបចំ និងអនុវត្តភាពជាដៃគូវិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន (ទំព័រទី១៤៨)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. នៅខ្វះធាតុចូលពី CDC និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ → ពុំមានព័ត៌មានច្រើន
2. ការវិនិយោគរបស់រដ្ឋរួមគ្នាជាមួយវិស័យឯកជនមិនមានតម្លាភាព និងផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយ

3. រដ្ឋាភិបាលមិនទាន់មានយន្តការតឹងរឹងលើការយកពន្ធលើវិស័យឯកជននៅឡើយ
4. ភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋាភិបាល និងវិស័យឯកជនបានអនុវត្ត ប៉ុន្តែពុំបានផ្ដោតឱ្យមានវិស័យ ឯកជនតូចតាចអាចមានលទ្ធភាពចូលរួម។

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. គួរតែមានក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ការពារគ្នាទៅវិញទៅមកក្នុងការបង្កើតភាគហ៊ុនភាពជាដៃគូ
2. សុំឱ្យមានវេទិកាភាពជាដៃគូរវាងវិស័យឯកជន និងរដ្ឋាភិបាល នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ផ្តល់ព័ត៌មានឱ្យបានទូលំទូលាយសម្រាប់ការប្រកួតប្រជែង និងឱកាសធ្វើជំនួញរួមគ្នា (រួមទាំងតម្លាភាពនៃលទ្ធកម្មសាធារណៈក្នុងការផ្តល់សេវាដោយវិស័យឯកជន)
3. ពង្រឹងការទទួលខុសត្រូវរបស់វិស័យឯកជនសម្រាប់សង្គម និងការការពារបរិស្ថាន
4. សុំឱ្យមានការពង្រឹងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យឯកជន និងឱ្យមានតុលាការវិជ្ជាជីវៈ (ពាណិជ្ជកម្ម)
5. ដាក់បញ្ចូលសង្គមស៊ីវិលចូលក្នុងវេទិកាជម្រករដ្ឋាភិបាល-វិស័យឯកជនដែលមានស្រាប់ ដោយសង្គមស៊ីវិលអាចចូលរួមជាអ្នកសង្កេត និងផ្តល់យោបល់
6. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយចំពោះលទ្ធកម្មសាធារណៈណា ដែលមិនមានភាពប្រក្រតី ដោយសារការប្រកួតប្រជែងគ្នាមិនស្មើភាព។

៥.៤ ការពង្រឹងការប្រកួតប្រជែង (ទំព័រទី១៤៩)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. ច្បាប់ទាក់ទងទៅនឹងការការពារសហគ្រាសស្តីពីការក្ស័យធនមិនត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយ និងយកមកអនុវត្តសម្រាប់សហគ្រាសខ្នាតតូច។
2. សូមឱ្យមានការពន្យល់ និងបង្ហាញពីប្រភពនៃការប្រកួតប្រជែងឱ្យបានច្បាស់លាស់ ត្រង់ចំណុច ៤. ៥១ ពីការកើនឡើងនៃចំណាត់ថ្នាក់ ១១២ ១១៧ ២០០៥ និង ៩៤ ១៣៧ ២០១៧ ២០១៨។

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. សុំធ្វើការតាមដានលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលបានវិនិយោគដោយរដ្ឋាភិបាល ដែលបានធ្វើឡើងដោយវិស័យឯកជន ដើម្បីធានាបាននូវគុណភាព និងរកក្រុមហ៊ុនដែលមានគុណភាព
2. ដើម្បីមានការប្រកួតប្រជែងរដ្ឋាភិបាល ត្រូវផ្តល់ប្រាក់កម្ចីដល់សហគ្រាសនូវការប្រាក់ទាបនិងរយៈពេលវែង

3. យន្តការកំណត់តម្លៃមុខទំនិញឱ្យមានតម្លៃប្រហាក់ប្រហែលគ្នា រវាងទំនិញនាំចូល និងទំនិញក្នុងស្រុក។
4. ពង្រឹងយន្តការលើកកម្ពស់គុណភាពផលិតផលតាមរយៈការទទួលស្គាល់ពីស្ថាប័នឯករាជ្យ
5. រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែធានាបាននូវសេវាមូលដ្ឋានរួមមាន ទឹក ភ្លើង ទុន និងទីផ្សារ សំដៅបង្កើន ការវិនិយោគ និងមានការប្រកួតប្រជែងគ្នា
6. ធានាឱ្យមានការប្រកួតប្រជែងដោយយុត្តិធម៌ សុចរិតភាព តម្លាភាព នៅក្នុងក្នុងវិស័យពាណិជ្ជកម្ម និងការដេញថ្លៃគម្រោង
7. ការប្រកួតប្រជែងនៅក្នុងវិស័យពាណិជ្ជមិនត្រូវឱ្យមានពាក់ព័ន្ធមុខងារតួនាទីជាមន្ត្រីរាជការ
8. ច្បាប់ស្តីពីការការពារអ្នកប្រើប្រាស់ (Customer Protection Law) ដែលរដ្ឋាភិបាល គ្រោងនឹងធ្វើនៅនីតិកាលថ្មី ត្រូវដាក់ឱ្យមានការពិគ្រោះយោលឱ្យបានទូលំទូលាយ និងមាន ការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធ។

៦. ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព កសិកម្ម ជនបទ ធនធានធម្មជាតិ និងប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

៦.១ ការលើកស្ទួយវិស័យកសិកម្ម និងការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

• ទំព័រទី១៥៤៖

1. រាល់ឯកសារយុទ្ធសាស្ត្រគួរមានការពន្យល់ពាក្យបច្ចេកទេស ជាពាក្យសំរាយ ដែលអាចឲ្យកសិករបានយល់

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

• ទំព័រទី១៥៤៖

1. ជំរុញអោយមានការប្រើប្រាស់ផ្លាកធាតុចូលកសិកម្មជាភាសាជាតិ
2. លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រង និងការចែកចាយ ធាតុចូលកសិកម្មដែលមានគុណភាព ជៀសវាងការក្លែងបន្លំ
3. ពង្រីកប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ សម្រាប់ស្រោចស្រពដឹកសិកម្ម ដែលគ្រប់គ្រងដោយស្ថាប័នរដ្ឋ
4. ពង្រឹងយន្តការសហការណ៍រវាងធនធានទឹកនិងកសិកម្ម ដើម្បីធានាដល់ការពង្រឹង ការស្រោចស្រពមានប្រសិទ្ធភាព
5. សម្របសម្រួលឲ្យមានឥណទានកសិកម្មដែលមានការប្រាក់ទាប
6. ពង្រឹងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនឹងបណ្តុះបណ្តាលដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន
7. ពង្រឹងយន្តការជំរុញផលិតកម្មនិងសុខភាពសត្វថ្នាក់មូលដ្ឋាន

៦.២ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងវប្បធម៌ប្រកបដោយចីរភាព

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីប្រាង្គនេះ

• ទំព័រ១៧១៖

- 1. ជំរុញការសិក្សាបណ្តុះបណ្តាលផលប៉ះពាល់ពីធនធានរ៉ែ

• ទំព័រ ១៧២៖

- 1. ពង្រឹងការតាមដាននិងត្រួតពិនិត្យ និងផ្សព្វផ្សាយ លើសម្បទានរ៉ែ
- 2. មិនគួរមានការវិនិយោគធនធានរ៉ែនៅក្នុងតំបន់ស្នួល និងតំបន់អភិរក្ស នៃតំបន់ការពារធនធានធម្មជាតិ
- 3. មិនមានការកំណត់ច្បាស់លាស់អំពីតួនាទី និងការចូលរួមរបស់ អង្គការសង្គមស៊ីវិល ក្នុងការចូលរួមផ្តល់យោបល់ និង បណ្តឹងតវ៉ាលើបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងធនធានរ៉ែ

• ទំព័រ១៧៦៖

- 1. កាត់បន្ថយការអនុវត្តវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេសំខាន់ៗ ដោយជំនួសវិញដោយការប្រើប្រាស់ធនធានកកើតឡើងវិញ

• ទំព័រ១៧៦៖ គ្រប់គ្រងតំបន់ការពារធនធានធម្មជាតិ

- 1. ចំណុច ការគ្រប់គ្រងតំបន់ ការពារធម្មជាតិ និងការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន អភិវឌ្ឍតំបន់បេតិកភណ្ឌនៅក្នុងផ្នែក ៦.២ និង ៦.៤ ដូចគ្នា សូមពិនិត្យឡើងវិញ

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

• ទំព័រ១៧១៖

- 1. រៀបចំ និងបង្កើតចែកអោយបានច្បាស់លាស់ រវាងតួនាទី និងសមត្ថកិច្ចក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ រវាងក្រសួងពាក់ព័ន្ធនឹងធនធានធម្មជាតិ

• ទំព័រ១៧៦ ដល់ ១៧៩៖

- 2. ការផ្ទេរអំណាចទៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ផ្តោតលើការចូលរួមការពារធនធានធម្មជាតិ ជៀសជាងអំណាចគ្រប់គ្រង “ចាត់ចែង”
- 3. រៀបចំផែនទីសេវាកម្មអេកូឡូស៊ី និងផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លីឱ្យមាននិរន្តរភាពក្នុងតំបន់ការពារទេសភាព
- 4. បង្កើនចំនួន មន្ត្រីឧទ្យានុរក្សដែលមានសមត្ថភាព និងអោយក្លាយជានគរបាលយុត្តិធម៌ ដើម្បីពង្រឹងការសហការការពារនិងទប់ស្កាត់បទល្មើស តាមរយៈការបង្កើតរូបមន្ត (ទម្រង់នៃកិច្ចសហការ) ឬ គោលការណ៍ណែនាំច្បាស់លាស់ ក្នុងការប្រើប្រាស់កម្លាំងចម្រុះ (ឧទ្យានុរក្ស ប៉ូលីស ប៉េអឹម សហគមន៍)

5. រដ្ឋាភិបាលត្រូវបែងចែកកញ្ចប់ថវិកា សម្រាប់គាំទ្រសហគមន៍ដើម្បីការពារធនធានធម្មជាតិ (ព្រៃឈើ ជលផល តំបន់ការពារ សហ.ជនជាតិដើមភាគតិច)
6. រៀបចំ និងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធធានាវិញ្ញាបនបត្រព្រៃឈើ ដើម្បីលើកកម្ពស់អាជីវកម្មព្រៃឈើ ស្របច្បាប់តាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ FSC, FLEIGT
7. ធ្វើការវាស់វែងសេវាកម្មស្ថានប្រពន្ធព្រៃឈើ និងបង្កើនប្រពន្ធទិន្នន័យសេវាកម្មព្រៃឈើជាតិ ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានក្នុងការធ្វើផែនការគ្រប់គ្រង និងផែនការវិនិយោគ
8. តម្លើងប្រពន្ធតាមដានការបាត់បង់ព្រៃឈើ Real Time Forest Monitoring
9. ជំរុញអោយមានការបែងចែកតំបន់ការពារធម្មជាតិអោយបានច្បាស់លាស់ ដោយមានការចូលរួមពិគ្រោះយោបល់ពីគ្រប់ភាគី និងព្រមទាំងជនជាតិដើម ភាគតិច
10. ធ្វើកំណែទម្រង់គោលនយោបាយ និងច្បាប់ស្តីពីជលផល ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ និងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ឱ្យបានតឹងរឹងពិសេសអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគមន៍ជលផល សហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារ
11. ពង្រីកវិសាលភាពនៃការគ្រប់គ្រងជលផលសមុទ្រ និងនេសាទទឹកជ្រៅនៅកម្ពុជា ព្រមទាំងជំរុញផលិតកម្ម ជលផល (ទឹកសាប និងសមុទ្រ) និងវារីវប្បកម្ម ជាលក្ខណៈសិប្បកម្ម និងឧស្សាហកម្ម
12. បង្កើនសមត្ថភាពសហគមន៍នេសាទរួមទាំងជំនាញអភិវឌ្ឍជីវភាព និងស្ថាប័នព្រមទាំងផ្តល់នូវមូលនិធិសម្រាប់ផ្តួចផ្តើមការវិនិយោគ និងចំណាយប្រតិបត្តិការអនុវត្តសកម្មភាពទ្រទ្រង់ជីវភាព និងអភិរក្សជីវចម្រុះ

• ទំព័រ១៧៨៖

1. ជំរុញការសិក្សានិងចុះបញ្ជីតំបន់សក្តានុពលជាបេតិកភណ្ឌ ធម្មជាតិកំរិតជាតិនិងពិភពលោក
2. បង្កើតប្រសិទ្ធភាពការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ទាំងទឹកសាប និងសមុទ្រ ការគ្រប់គ្រង និង ទប់ស្កាត់ការជួញដូរគ្រឿងធាតុដុតពូជ និងកំពុងរងគ្រោះ

៦.៣ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងនគរូបនីយកម្ម (ទំព័រទី១៨៤)

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីប្រាង្គនេះ

1. ការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ដោយសំណងសមរម្យ និងយុត្តិធម៌
2. ការងារកំណត់ព្រំប្រទល់ដីរដ្ឋ (ដីឯកជនរបស់រដ្ឋ,ដីសាធារណៈ និងដីកម្មសិទ្ធិឯកជន)

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. បង្កើតគោលនយោបាយជាតិ ឬ ច្បាប់ស្តីពី គោលការណ៍សំណងផលប៉ះពាល់នៃគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ ជាគោលការណ៍រួមមួយអាចអនុវត្តបានទាំងគម្រោងរបស់រដ្ឋ និងគម្រោងក្រុមហ៊ុនឯកជន។ អនុវត្តគោលការណ៍សំណងឱ្យមានជាស្តង់ដារ ដែលអាចទទួលយកបានពីអ្នក ប៉ះពាល់ ពីគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ អោយមានប្រសិទ្ធភាព និងយុត្តិធម៌
2. ធ្វើការកំណត់ព្រំ(បោះបង្គោល) កាត់ឆ្នៀលដីរដ្ឋបាលចែកអោយប្រជាជន កាន់កាប់ស្របច្បាប់) ដែលស្ថិតក្នុងតំបន់ការពារដោយព្រះរាជក្រឹត្យ។
3. រៀបចំនិងពង្រឹងនគរូបនីយកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ឱ្យបានល្អ ព្រមទាំង ប្រព័ន្ធច្រទ្រង់ដីវិភាគប្រកបដោយនិរន្តរភាពជាមុន មុននឹងផ្លាស់ប្តូរប្រជាពលរដ្ឋទៅកាន់តំបន់ តាំងទីលំនៅឋានថ្មី
4. ត្រួតពិនិត្យ និង អនុវត្តគោលការណ៍ និង លក្ខខណ្ឌនៃការផ្តល់សម្បទាន ដីសង្គមកិច្ចឱ្យបានប្រសើរឡើង ថែមទៀត ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងចំណុចគន្លឹះនៃសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ដូចមានចែងក្នុងគោលនយោបាយដីធ្លីឆ្នាំ២០១៥។
5. សិក្សា និងកំណត់សក្តានុពលប្រភេទដី និងរៀបចំផែនការមេប្រើប្រាស់ដីឱ្យឆ្លើយតបទៅ នឹងប្រភេទដំណាំ។

៦.៤ ការធានាបរិភោគបរិស្ថាន និងការរៀបចំខ្លួនឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ក. មតិយោបល់លើសកម្មភាពការងារក្នុងសេចក្តីព្រាងនេះ

1. ទំព័រ១៩៤ ចំណុច ៤.៥១ សូមធ្វើការពិនិត្យឃ្លា និងពាក្យពេច។
2. ទំព័រ១៩៤. ចំណុចទី២ ការឆ្លើយតបទៅការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សូមបញ្ជាក់អំពីតួនាទីរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងNDC
3. ទំព័រ១៩៥ ចំណុចទី៣៖ ដីវះចម្រុះ និងដីវសុវត្ថិភាព
 - ហាក់ដូចជាមានភាពទូលំទូលាយ ស្មើសុំអោយមានការបង្ហាញជាក់លាក់ ដូចជា៖ ការលុបបឹងធម្មជាតិ ចាក់ដីលើតំបន់ឆ្នេរ ការបូមខ្សាច់។ល។
4. ទំព័រទី១៩៥ ចំណុចទី៤ និយាយពីការត្រួតពិនិត្យ ការអធិការកិច្ច...
 - សូមបញ្ជាក់ពីឈ្មោះអនុក្រឹត្យ និងក្រសួងនីមួយៗអោយច្បាស់ (ឧទាហរណ៍ អនុក្រឹត្យចំនួន៤) និងពិនិត្យលើបច្ចុប្បន្នភាពនៃឯកសារពិភាក្សាថ្ងៃទី១៧ ធ្នូ ២០១៨
 - ការអង្កេតតាមដានគុណភាពបរិស្ថានដី
 - ត្រង់ចំណុចទី៩ គួរបន្ថែមការត្រួតពិនិត្យគុណភាពទឹកអោយបានទៀងទាត់ ៦ខែម្តង
5. ទំព័រទី១៩៧ ត្រង់ចំណុចទី៧ ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍មូលដ្ឋាន

- ត្រង់ត្រេទី២ សូមលុប ពាក្យ សហគមន៍ នៅដើមត្រេ

ខ. អនុសាសន៍លើសកម្មភាពអនុវត្ត

1. ស្នើសុំឱ្យធ្វើការពន្លឿនបញ្ចប់សេចក្តីព្រៀងក្រុមបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិ

• ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

1. ស្នើដាក់បញ្ចូលតួនាទីរបស់កម្មវិធីREDD+នៅត្រង់ចំណុចការឆ្លើយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
2. ធ្វើប្រតិភូកម្មមុខងារ និងធនធាន(បច្ចេកទេស ថវិកា បច្ចេកវិទ្យា ធនធានមនុស្ស និង ការសម្រេចចិត្ត)ដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ(ឃុំ/សង្កាត់) ដើម្បីពង្រឹងការទទួលខុសត្រូវភាព ម្ចាស់ការសំដៅធានានិរន្តរភាពធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន និងការបន្ថយហានិភ័យអាកាសធាតុ
3. បង្ហាញគោលនយោបាយ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានាដល់វិស័យឯកជន និងបន្តពង្រឹងភាពជាដៃគូជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ដើម្បីអនុវត្តការវិនិយោគ ដែលវិញ្ញាតខាងអាកាសធាតុ
4. ពង្រឹងនិងពង្រីក ការផ្សព្វផ្សាយនិងការបញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន

• ជីវៈចម្រុះ និងជីវសុវត្ថិភាព

1. ជំរុញការអនុវត្តកម្មវិធីជីវសុវត្ថិភាពដោយអនុឡោមជាមួយនិងច្បាប់ស្តីពី ជីវសុវត្ថិភាព
2. អនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនិងសកម្មភាពជាតិស្តីពីជីវចម្រុះ (NBSAP)
3. លើកកម្ពស់កាយលំដឹងជាសាធារណៈ ការប្រតិភូកម្មអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវ ដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន
4. ពង្រឹងភាពជាដៃគូ ក្នុងកិច្ចសហការ ដើម្បីតាមដានការអនុវត្តគោលនយោបាយ ជីវៈចម្រុះ និងជីវសុវត្ថិភាព

• ការត្រួតពិនិត្យ និងអធិការកិច្ចប្រកបដោយបំពុល ការអង្កេតតាមដានគុណភាពបរិស្ថាន ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន

1. ពន្លឿន ការអនុម័ត ច្បាប់ស្តីពីការវាយតម្លៃហេតុផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន
2. ពន្លឿន ការអនុម័ត គោលការណ៍នៃការចូលរួមជាសាធារណៈ
3. ចំនុចបន្ថែមពីតួនាទីរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល ទៅក្នុងគ្រប់ដំណាក់កាលនៃការអនុវត្ត ការតាមដាន ការអនុវត្តផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន(EIA, EMP)។
4. សូមបន្ថែមពីការបើកចំហរនៃថវិកាដែលទទួលបាន និងយកទៅប្រើប្រាស់លើអ្វីខ្លះ ព្រមទាំងផ្សព្វផ្សាយទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋអោយបានដឹង

• ការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារធម្មជាតិ

1. ជំរុញការដោះស្រាយបញ្ហាទំនាស់ដីធ្លីដែលមានស្រាប់អោយអស់ និងបញ្ឈប់ការវិនិយោគ ក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ។
 2. បញ្ឈប់ការធ្វើអាជីវកម្មឈើ និងដីធ្លី ក្នុងតំបន់ការពារ និងដីព្រៃ
 3. ដោះស្រាយការតាំងទីលំនៅក្នុងតំបន់ស្នូលនៃតំបន់ការពារ និងព្រៃសហគមន៍
 4. ធានាភាពច្បាស់លាស់រវាងក្រសួងបរិស្ថាននិងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្នុង ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃ
- **ការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍មូលដ្ឋាន ការអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ និងគ្រប់គ្រងតំបន់បេតិកភ័ណ**
 1. សូមបន្ថែម អង្គការដៃគូ និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ជាភាពជាដៃគូ ក្នុងសហការអភិវឌ្ឍ សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងសហគមន៍ទេសចរណ៍
 2. សូមបន្ថែម អទិភាពទៅសហគមន៍ ក្នុងការរៀបចំជាកន្លែងអេកូទេសចរ។
 3. រៀបចំតំបន់ទេសភាពព្រៃឈើ ដើម្បីចុះបញ្ជីទេសភាពបិតិកភ័ណពិភពលោក
 4. ដាក់បញ្ចូលការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសសហគមន៍ក្នុងការលើកកម្ពស់អេកូឡូស៊ីនិងការការពារធនធានធម្មជាតិ

III. តារាងឈ្មោះស្ថាប័នដែលបានចូលរួមផ្តល់ធាតុចូល

(សូមពិនិត្យឯកសារភ្ជាប់)

1	Our City	57	The NGO Forum on Cambodia	113	LNU ព្រៃវែង
2	SEADO	58	CFI សហគមន៍ នៅក្រចេះ	114	ODOV ព្រៃវែង
3	ADHOC	59	បណ្តាញព្រៃឡង់ ខេត្តព្រះវិហារ	115	OOO តាកែវ
4	TDSP	60	សហគមន៍ ខេត្តស្ទឹងត្រែង	116	UNDP
5	CWDCC	61	PLCN កំពង់ធំ	117	CIYA
6	CEPA	62	សកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ	118	SWISS CARITAS
7	GVO	63	PVT ស្ទឹងត្រែង	119	GADC
8	EPDO	64	អង្គការសង្គ្រោះកុមារកម្ពុជា, កំពង់ចាម	120	ANGKOR GREEN
9	STT	65	NID, កំពង់ចាម	121	ACT
10	NTFP-EP	66	អង្គការលើកកម្ពស់ធនធានសហគមន៍ ដើម្បីការអភិវឌ្ឍន៍ CRID, កំពង់ចាម	122	UPWD
11	RECOFTC	67	អង្គការភ្នំស្រីដើម្បីការអភិវឌ្ឍន៍ (PSOD)	123	ICSO
12	ELEC	68	LOTUS TOUR GREEN ENGLE	124	KFA, កណ្តាល
13	OXFAM	69	សមាគមលើកកម្ពស់សុខភាពជនជាតិ ដើមភាគតិច IPHIA	125	HRTF
14	CRC-CAMBODIA	70	CICO មណ្ឌលគិរី	126	CCC
15	FACT	71	សហគមន៍ព្រៃឈើ, មណ្ឌលគិរី	1127	LWD
16	CTOD	72	សហគមន៍ជីវិតថ្មី, ខេត្តត្បូងឃ្មុំ	128	WCS
17	VS	73	Plan International, ត្បូងឃ្មុំ	129	DIAKONIA
18	KAWP	74	សហគមន៍ជើងអង្គ, ត្បូងឃ្មុំ	130	LEGAL ASSISTANT
19	MIPFN	75	សហគមន៍ព្រៃកអាជី, ត្បូងឃ្មុំ	131	FORUM SYD
20	MVI	76	អង្គការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កម្ពុជា, ខេត្តក្រចេះ	132	ANSA
21	WFC	77	សមាគមខ្មែរដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ជនបទកម្ពុជា ជា KAFDOC, ខេត្តក្រចេះ	133	ACTIONAID
22	CWCC	78	Kampuchea Women's Welfare Action (KWWA), ខេត្តក្រចេះ	134	HACC
23	VDCY	79	FLO, ខេត្តក្រចេះ	135	WWF
24	FIDAC	80	RAO, ស្វាយរៀង	136	CVS

25	Rachna Satrei (RS)	81	CAN, ស្វាយរៀង	137	DPA
26	BTV	82	CC ស្វាយរៀង	138	RCEDO
27	VIDA	83	CDA ស្វាយរៀង	139	SILAKA
28	ADDA	84	CAE ស្វាយរៀង	140	API
29	PDP	85	ខេប ស្វាយរៀង	141	COMFREL
30	CVF	86	STAR KAMPUCHEA	142	LAC
31	TGC	87	ស្វាយរៀង	143	HEKS
32	BBU	88	SVC រតនគិរី	144	NPA
33	ORGA	89	សិរីមង្គល រតនគិរី	145	Mlup Baitong
34	EHEO	90	DND រតនគិរី	146	DPO ស្វាយរៀង
35	AFD	91	NTFP រតនគិរី	147	SADA
36	SESEA	92	3SPN រតនគិរី	148	PNKS
37	Phnom Srouch	93	CDC រតនគិរី	149	CHETHOR ព្រៃវែង
38	GOLD PALM	94	H&H រតនគិរី	150	HelpAge Cambodia បាត់ដំបង
39	CDC-KRATIE	95	HA រតនគិរី	151	ARDC ភ្នំពេញ
40	WWF	96	KOFAF កំពង់ធំ	152	NEP
41	ITC	97	OIILM កំពង់ធំ	153	UDCY សៀមរាប
42	RUA	98	APA កំពង់ធំ	154	MVi មណ្ឌលគិរី
43	EDI	99	VIC ព្រៃវែង	155	FIDAC
44	Cambodia WP	100	FDF ព្រៃវែង	156	KILT
45	PNCA	101	SACRED សាប្រៀត, ព្រៃវែង	157	AFD កំពង់ធំ
46	RUFA	102	MRc ព្រៃវែង	158	Save the Children
47	REDO បន្ទាយមានជ័យ	103	KYA សមាគមយុវជនខ្មែរ, ព្រៃវែង	159	SILAKA
48	SEADO បន្ទាយមានជ័យ	104	PNKS អង្គការពន្លឺនៃក្តីសង្ឃឹម ព្រៃវែង	160	Grow Asia
49	TDSP បន្ទាយមានជ័យ	105	Chethor ព្រៃវែង	161	CTO ឧត្តមានជ័យ

50	IRAM បន្ទាយមានជ័យ	106	ICC ព្រៃវែង	162	AKAS បាត់ដំបង
51	CRID កំពង់ចាម	107	អង្គការសេដ្ឋកិច្ច ខេត្តរតនគិរី	163	GVO ពោធិ៍សាត់
52	PDA កំពង់ធំ	108	SVC ខេត្តរតនគិរី	164	MJP បាត់ដំបង
53	EHE កំពង់ធំ	109	សេដ្ឋកិច្ច ខេត្តរតនគិរី	165	CEFED ស្វាយរៀង
54	SECEA កំពង់ធំ	110	NTFP ខេត្តរតនគិរី	166	SAMAKY កំពត
55	MPC កោះកុង	111	DND ខេត្តរតនគិរី	167	PDAO តាកែវ
56	NAS កំពង់ចាម	112	OLM កំពង់ធំ	168	Live and Learn